

Till

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Ert diarienummer: U2025/01067

Yttrande över betänkandet SOU 2025:44 – Förbättrat stöd i skolan

Inledning

Föräldraalliansen Sverige är en nationell intresseorganisation som företräder föräldrar och vårdnadshavare i frågor som rör barns utbildning och skolgång.

Vår utgångspunkt är att staten och vårdnadshavare delar samma grundläggande målsättning: att främja barns och elevers allsidiga utveckling, lärande och hälsa. Det mest naturliga och verkningsfulla sättet att nå detta mål är genom ett gemensamt ansvarstagande mellan hem och skola.

För att samarbetet ska bli meningsfullt och långsiktigt hållbart behöver det ske på ett strukturerat, ömsesidigt respektfullt och förtroendefullt sätt – där både professionens och föräldrarnas perspektiv tas tillvara.

En av våra centrala uppgifter är att lämna remissvar på förslag som berör barn, elever och deras familjer. Detta till trots har vi inte formellt bjudits in att yttra oss över betänkandet "SOU 2025:44 – Förbättrat stöd i skolan" men ser det som angeläget att lämna synpunkter då förslagen i hög grad syftar till att fler elever ska uppnå målen med utbildningen.

Föräldraalliansen Sverige lämnar därför spontant detta yttrande över remiss av Förbättrat stöd i skolan (SOU 2025:44).

Föräldraalliansen Sveriges ställningstaganden i korthet:

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker förslagen:

6.1 Bestämmelserna om extra anpassningar ska avskaffas i samtliga skolformer

6.2 Garantin för tidiga stödinsatser och nationella prov i årskurs 3 ska avskaffas

6.3 Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen

6.4 Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker införandet av standardiserade tester som ett hjälpmedel för tidig upptäckt av elever i behov av stöd, förutsatt att de kompletteras med professionell bedömning, dialog med elev och vårdnadshavare samt uppföljning.

Resultaten från de standardiserade testerna bör användas för planering, uppföljning och utvärdering såväl lokalt som nationellt.

6.5 Stödundervisning ger ett snabbt och flexibelt stöd

Föräldraalliansen Sverige anser att införandet av stödundervisning som ett snabbt och flexibelt stöd är ett mycket positivt förslag.

6.5.3 Läraren bedömer om en elev är i behov av stödundervisning

Föräldraalliansen Sverige anser att också annan personal på skolan ska kunna initiera stödundervisning. Det bör också tydliggöras hur och till vilken instans synpunkter från elev eller elevens vårdnadshavare ska påkalla behov av stöd.

6.5.11 Huvudmannens ansvar för stödundervisning

Förbundet vill därför understryka vikten av att huvudmännen fullföljer sitt ansvar att skapa ekonomiska och organisationsmässiga förutsättningar så att utredningens förslag ska kunna genomföras.

6.5.12 Rektorns ansvar att planera för stödundervisning

Föräldraalliansen Sverige delar, med viss oro, utredningens uppfattning att rektorn ska ansvara för planeringen av stödundervisningen.

6.6 Utredning av en elevs behov av särskilt stöd och hur särskilt stöd ska ges

Föräldraalliansen Sverige ställer oss bakom ambitionen att tydliggöra och effektivisera processen för att utreda en elevs behov av särskilt stöd.

6.7 Elevens stödbehov ska styra om en elev ska ges undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp

Föräldraalliansen Sverige avstyrker förslaget att ta bort kravet på särskilda skäl för att ge särskilt stöd enskilt eller i särskild undervisningsgrupp.

6.8 Anpassad studiegång får bara ges i sista hand

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker förslaget att anpassad studiegång endast ska bli aktuellt när andra former av särskilt stöd har prövats utan att tillgodose elevens behov.

7 Ikraftträdande

Föräldraalliansen Sverige delar, med viss reservation, utredningens förslag avseende ikraftträdande.

Övergripande synpunkter

Föräldraalliansen Sverige välkomnar utredningens ambition att förbättra tillgången till särskilt stöd i skolan. Vi delar utredningens uppfattning att tidiga insatser, ökad kvalitet i undervisningen och stärkt samverkan är avgörande för att möta elevernas behov.

Samtidigt ser vi behov av att tydliggöra ansvarsfördelning, säkerställa likvärdighet, och att elevernas och vårdnadshavares perspektiv ges större utrymme i genomförandet. Vår utgångspunkt är att varje barn ska ha rätt till en trygg och inkluderande skolgång där stöd ges i rätt tid, med rätt kompetens och utan att stigmatisera.

Vi ser det som ett viktigt steg mot en mer likvärdig och inkluderande skolmiljö där alla barn ges möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Det är glädjande att utredningen tydligt sätter fokus på behovet av snabbare, mer tillgängliga och anpassade insatser – en verklighet som många vårdnadshavare länge efterfrågat.

Vi bedömer att flera av de föreslagna förändringarna, om de implementeras med tillräckligt stöd och förankring, har potential att bidra till ökad måluppfyllelse. Tydligare strukturer för tidig upptäckt, ett mer samordnat arbetssätt och flexibla stödformer kan sammantaget bidra till att fler elever når kunskapsmålen och fullföljer sin utbildning.

Samtidigt vill vi understryka att de föreslagna reformerna kommer att ställa höga krav på skolans kompetensförsörjning. Det kommer att krävas fler legitimerade lärare, speciallärare och specialpedagoger, samt förstärkningar inom elevhälsans samtliga professioner. Därtill ser vi ett tydligt behov av kontinuerlig kompetensutveckling för all skolpersonal, särskilt vad gäller tillgänglig undervisning, pedagogiska anpassningar och samverkan kring elever i behov av särskilt stöd.

För att intentionerna i utredningen ska kunna omsättas i praktiken behöver staten och huvudmännen säkerställa att alla skolor – oavsett huvudmannaskap eller geografisk placering – ges likvärdiga och tillräckliga ekonomiska och organisatoriska förutsättningar. Det handlar inte enbart om resurser i ekonomisk bemärkelse, utan även om hållbara arbetsvillkor, ledarskapsstöd och möjligheter till samverkan inom och mellan professioner.

Sammanfattningsvis ser Föräldraalliansen Sverige utredningen som ett välkommet initiativ som, rätt genomfört, kan bidra till ett mer rättvist och fungerande stödsystem i skolan.

Föräldraalliansen Sveriges synpunkter och kommentarer

6.1 Bestämmelserna om extra anpassningar ska avskaffas i samtliga skolformer

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker förslaget. Förbundet vill dock poängtera att det även fortsatt kommer att finnas behov av stöd och anpassningar och att en sådan förändring inte leder till att elever i behov av stöd försvinner. Det kräver att skolor ges tydlig vägledning i vad som förväntas av "ledning och stimulans", och att lärare har tillräcklig kompetens och förutsättningar att planera för och genomföra differentierad undervisning.

Vi är oroade över att förslaget, om det inte åtföljs av konkreta riktlinjer och resurser, kan leda till att stödet till vissa elever osynliggörs. Föräldrar måste kunna få tydlig information om vilka insatser

deras barn får, hur dessa utvärderas och vid behov trappas upp. Vi ser även en risk att ansvaret för att identifiera och åtgärda behov läggs helt på läraren utan att motsvarande stöd från specialpedagogisk kompetens förstärks.

Vi vill särskilt betona vikten av att lärarnas kompetens i att anpassa undervisningen stärks kontinuerligt och systematiskt. Detta kräver att både rektorer och huvudmän prioriterar resurser för kompetensutveckling av pedagogisk personal, och att det finns tydliga riktlinjer kring vad som förväntas i form av pedagogiska anpassningar inom klassrummet.

6.2 Garantin för tidiga stödinsatser och nationella prov i årskurs 3 ska avskaffas

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker förslaget. Vi menar dock att ett avskaffande måste följas av andra välstrukturerade metoder för att tidigt och korrekt identifiera elever i behov av stöd. Här ser vi positivt på införandet av standardiserade tester, som vi kommenterar ytterligare nedan, men betonar också att det inte får innebära att ansvaret för att tidigt upptäcka elever med stödbehov enbart vilar på testresultaten. Pedagogernas kontinuerliga observationer och bedömningar liksom kontakter med elevens vårdnadshavare måste fortsätta att vara ett viktigt inslag i tidig upptäckt av stödbehov.

6.3 Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker förslaget. Vi välkomnar utredningens förslag att tydliggöra skolans ansvar att varje elev ska ges möjlighet att följa undervisningen. En sådan skrivning förstärker rätten till stöd utifrån elevens egna förutsättningar. Det är dock nödvändigt att detta förtydligande inte enbart blir en språklig reform utan får praktiska konsekvenser. Det måste finnas en konkretisering av vad det innebär att "följa undervisningen" för elever med varierande behov – från svårigheter att koncentrera sig till svårigheter att läsa eller tolka instruktioner. Lärare behöver utbildning och verktyg för att kunna möta dessa behov inom ramen för klassrumsundervisningen.

Samtidigt måste skollärovervakare ges mandat och resurser för att skapa organisatoriska förutsättningar för samarbete, stödteam och kollegialt lärande.

Förbundet vill återigen framhålla att alla elever är olika och har olika behov av stöd, utöver ledning och stimulans för att kunna följa och tillgodogöra sig undervisningen.

6.4 Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker införandet av standardiserade tester som ett hjälpmedel för tidig upptäckt av elever i behov av stöd, förutsatt att de kompletteras med professionell bedömning, dialog med elev och vårdnadshavare samt uppföljning. Tester måste vara formulerade så att de identifierar verkliga behov – inte enbart brist på ämneskunskap – och fungera som ett stöd i den pedagogiska processen, inte som ett betygssystem.

Vi ser också behov av flexibilitet i hur testerna används. Det måste finnas möjlighet att anpassa genomförandet utifrån elevens situation, och resultaten får inte tolkas isolerat. I stället måste de ses i ljuset av elevens hela skolsituation, inklusive sociala, språkliga och emotionella faktorer.

Dessa test får dock inte vara det enda kriteriet för att uppmärksamma stödbehov. Här kan såväl kontakt med elevhälsan, speciallärare eller specialpedagog som en god samverkan med elevens vårdnadshavare vara bra komplement.

Resultaten från de standardiserade testerna kan användas för planering och uppföljning

Förbundet anser att resultaten av de standardiserade testerna bör samlas in och användas för planering och uppföljning. Resultaten utgör en unik kunskap om elevers färdigheter i läsning, skrivning och matematik även i tidiga åldrar.

Informationen kan användas såväl lokalt på varje skola som på huvudmannanivå för att utvärdera och organisera verksamheten och på nationell nivå för att kunna följa utvecklingen över tid och för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av statliga satsningar.

6.5 Stödundervisning ger ett snabbt och flexibelt stöd

Föräldraalliansen Sverige anser att införandet av stödundervisning som ett snabbt och flexibelt stöd är ett mycket positivt förslag. För att det ska fungera väl är det dock avgörande att resurser och organisation är anpassade därefter. Vi betonar vikten av att stödundervisningen planeras noga med hänsyn till varje elevs specifika behov och att undervisningen ges av lärare med relevant ämneskompetens.

Föräldraalliansen Sverige vill samtidigt lyfta att den organisatoriska och ekonomiska belastningen för skolorna och rektorerna kan bli betydande med detta förslag. Därför är det viktigt att det säkerställs att skolorna ges de resurser och förutsättningar i övrigt som krävs för att kunna erbjuda stödundervisning på det sätt utredningen föreslår.

Det är samtidigt mycket viktigt att stödundervisningen inte utvecklas till en parallell undervisningsform som används för att hantera elever som inte passar in i ordinarie klassrum. Den måste vara tillfällig, behovsprövad och följas upp. Det är också avgörande att stödundervisning inte innebär att elever förlorar sin plats i gemenskapen eller sin rätt till tillgång till samma ämnesinnehåll som övriga elever.

6.5.3 Läraren bedömer om en elev är i behov av stödundervisning

Föräldraalliansen Sverige anser att också annan personal på skolan, till exempel någon del av elevvårdsteamet kan initiera stödundervisning. Det bör också tydliggöras hur och till vilken instans synpunkter från elev eller elevens vårdnadshavare ska påkalla behov av stöd.

6.5.11 Huvudmannens ansvar för stödundervisning

Föräldraalliansen Sverige publicerar varje år ett kommunalt grundskoleindex som synliggör kommunernas skiftande kapacitet, förutsättningar och ambition för skolverksamheten.

Förbundet vill därför understryka vikten av att huvudmännen fullföljer sitt ansvar att skapa ekonomiska och organisationsmässiga förutsättningar så att utredningens förslag ska kunna genomföras.

6.5.12 Rektorns ansvar att planera för stödundervisning

Föräldraalliansen Sverige delar utredningens uppfattning att rektorn ska ansvara för planeringen av stödundervisningen. Samtidigt ser vi med viss oro på att i flera av Utbildningsdepartementet nyligen publicerade utredningar föreslås rektorerna ges ökat ansvar och utökade arbetsuppgifter.

6.6 Utredning av en elevs behov av särskilt stöd och hur särskilt stöd ska ges

Vi ställer oss bakom ambitionen att tydliggöra och effektivisera processen för att utreda en elevs behov av särskilt stöd. Föräldraalliansen Sverige anser att denna process måste präglas av samarbete, tydlighet och förtroende. Elevens perspektiv samt vårdnadshavares insyn och inflytande måste säkerställas i varje steg.

Vi tillstyrker att utredning av särskilt stöd ska kunna initieras utan att andra stödformer först måste ha prövats. Det är viktigt att elever snabbt får det stöd de behöver. Samtidigt bör det finnas tydliga rutiner för hur behov identifieras och anmälan sker, och det bör vara möjligt för flera aktörer – inte enbart undervisande lärare – att initiera en utredning. Samverkan inom elevhälsan är avgörande.

Det är också avgörande att ansvarsfördelningen mellan lärare, rektor, specialpedagoger, speciallärare och elevhälsan tydliggörs. Vi ser gärna en förstärkt roll för elevhälsan i att initiera, genomföra och följa upp utredningar, samt i att bidra till att insatser anpassas utifrån hela elevens situation – inte enbart ur ett ämnesrelaterat perspektiv.

Föräldraalliansen Sverige betonar att elever i behov av särskilt stöd måste få sina behov utredas snabbt och effektivt. En sådan utredning bör ske i nära samarbete mellan lärare, specialpedagoger, elevhälsan och vårdnadshavare. Det är viktigt att utredningsprocessen är transparent, rättssäker och följer tydliga riktlinjer.

6.7 Elevens stödbehov ska styra om en elev ska ges undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp

Föräldraalliansen Sverige avstyrker förslaget att ta bort kravet på särskilda skäl för att ge särskilt stöd enskilt eller i särskild undervisningsgrupp. För många barn är det viktigt att få vara kvar i sin klass och känna tillhörighet. En längre placering i mindre grupp är ett stort ingrepp som kan påverka barnets självkänsla, utveckling och framtid. Det är viktigt att sådana beslut grundas på noggranna

bedömningar och att inkludering fortsatt är en vägledande princip. Det finns risk att elever annars placeras i segregerade lösningar utan att andra alternativ först har prövats.

Förbundet känner också en oro för att elever med ”mycket spring i benen” kan placeras i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt i första hand för att skapa ”lugn och ro” i den ordinarie undervisningsgruppen. Inte för att det är det enskilda barnets bästa.

Ett beslut om eleven ska ges undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp ska alltid ske i samråd med elevens vårdnadshavare.

6.8 Anpassad studiegång får bara ges i sista hand

Föräldraalliansen Sverige tillstyrker förslaget att anpassad studiegång endast ska bli aktuellt när andra former av särskilt stöd har prövats utan att tillgodose elevens behov.

Förbundet instämmer i utredningens bedömning att anpassad studiegång är en långtgående åtgärd som riskerar att eleven inte uppnår behörighet till ett nationellt gymnasieprogram, vilket i sin tur kan försvåra möjligheten att etablera sig på arbetsmarknaden.

Ett beslut om anpassad studiegång ska ske i samverkan med eleven och elevens vårdnadshavare.

7 Ikraftträdande

Föräldraalliansen Sverige delar utredningens förslag avseende ikraftträdande.

Samtidigt konstaterar vi att det nu föreligger ett antal utredningar som sammantaget föreslår omfattande förändringar inom utbildningsväsendet.

I vissa fall kompletterar de varandra i andra fall är de överlappande.

Det känns därför angeläget att ikraftträdandet av dessa koordineras och att betydande insatser görs för information om och implementering av dessa förändringar.

Särskilt viktigt är det att inkludera elever och vårdnadshavare i detta arbete.

Stockholm 2025-06-27

Gabriella Mattsson
Ordförande

Föräldraalliansen Sverige är en nationell intresseorganisation för föräldrar och föräldrasammanslutningar och utgör ett samarbetsorgan för dessa.

Förbundets övergripande ändamål är att ur ett föräldraperspektiv verka för en utveckling av samhället som främjar varje barns allsidiga utveckling, lärande och hälsa.

Förbundet är partipolitiskt, fackligt och religiöst obundet.